VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Hallituksen vuosikertomus 2020

Valtiovarain controller –toiminnon tehtävät hallituksen vuosikertomuksen valmistelussa

Jaana Kuusisto, valtioneuvoston controller

Hallituksen vuosikertomuksen säädösperusta

- Hallituksen vuosikertomus on perustuslain (731/1999) 46 §:ssä säädetty eduskunnalle annettava kertomus hallituksen toiminnasta ja niistä toimenpiteistä, joihin se on eduskunnan päätösten johdosta ryhtynyt, samoin kuin kertomus valtiontalouden hoidosta ja talousarvion noudattamisesta.
- Valtioneuvostosta annetun lain (175/2003) 9 a §:n mukaan valtioneuvosto antaa eduskunnalle kalenterivuosittain hallituksen toimintaa ja valtiontalouden hoitoa koskevan hallituksen vuosikertomuksen.
- Hallituksen vuosikertomuksen sisällön määrittelevät valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) 17 § ja 18 § sekä valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 68 a § ja 68 b §.

Hallituksen vuosikertomuksen tietojen oikeellisuuden ja riittävyyden varmistaminen, säädösperusta

- Valtiovarain controller -toiminnon tehtävänä on valtion talousarviosta annetun lain (423/88) 24 f §:n mukaan varmistaa, että hallituksen vuosikertomukseen otettavat valtiontalouden ja valtion taloudenhoidon sekä toiminnan tuloksellisuuden kuvaukset antavat oikeat ja riittävät tiedot
  - talousarvion noudattamisesta,
  - valtion tuotoista ja kuluista,
  - valtion taloudellisesta asemasta sekä
  - tuloksellisuudesta.

- Valtion talousarviosta annetun asetuksen 68 a §:n mukaan hallituksen vuosikertomukseen sisältyy valtiovarain controller -toiminnon lausuma valtion talousarviosta annetun lain 18 §:ssä säädettyjen vuosikertomuksen tietojen oikeellisuudesta ja riittävyydestä.

Valtiovarain controller –toiminnon lausuman perusteet

Sisällöllinen arviointi:

- Valtiovarain controller –toiminnon (12.4.2017) ohje hallituksen vuosikertomuksen tietojen oikeellisuuden ja riittävyyden varmistamiseksi.
- Ohje on valtiovarain controller –toiminnon oman työn tueksi lausuman valmistelua varten.
- Ohje kattaa perusteet seuraavien osa-alueiden arvioinnille:
  - yleiset arviointiperusteet,
  - politiikkakokonaisuudet ja julkinen talous,
  - ministeriöiden toimialan tuloksellisuuden kuvaukset ja
  - valtion tilinpäätös

Muu valmistelu:

- Valtiovarain controller-toiminto on ollut edustettuna hallituksen vuosikertomuksen toimituskunnassa, joka on kokoontunut valtioneuvoston kanslian johdolla.
- Tapaaminen Valtiontalouden tarkastus-viraston kanssa valtion tilinpäätöksen sekä hallituksen vuosikertomuksen tarkastamisen alustavista havainnoista.

Keskeiset havainnot - Valtion tilinpäätöstä, valtiontaloutta ja valtion taloudenhoitoa koskevat tiedot

- Hallituksen vuosikertomus antaa oikeat ja riittävät tiedot talousarvion noudattamisesta, valtion tuotoista ja kuluista, taloudellisesta asemasta sekä valtion taloudenhoidosta ja antaa kokonaisuutena kohtuullisessa määrin oikeat ja riittävät tiedot tuloksellisuuden pääasiallisesta kehityksestä.
- Kertomusvuoden poikkeukselliset vaikutukset julkiseen talouteen koronavirusepidemian johdosta on kuvattu riittävän kattavasti ja informatiivisesti.
- Vuosikertomuksen tiedon luotettavuuden ja laadun varmistamisen kannalta olisi tärkeää, että Valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomus koskien valtion tilinpäätöstä olisi käytettävissä ennen hallituksen vuosikertomuksen antamista eduskunnalle.

Keskeiset havainnot - Valtion toiminnan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehitystä koskevat tiedot

- Hallituksen vuosikertomus antaa kokonaisuutena riittävän kattavat tiedot vuoden 2020 talousarviossa esitettyjen yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisesta.
- Ministeriöt ovat raportoineet vaikuttavuustavoitteiden toteutumisesta yhtenäistä arvosana-asteikkoa käyttäen ja esittäneet myös lyhyet perustelut arvioinneilleen. Tavoitteita asetettaessa olisi tärkeää suunnitella riittävän kattavasti ja yksiselitteisesti tiedonmuodostus arvioinnin taustalle sekä prosessi tavoitteiden saavuttamista koskevien arvioiden valmistelemiseksi ja päättämiseksi.
- Yhteiskunnallista vaikuttavuutta koskevissa kuvauksissa tulee kiinnittää huomiota vaikuttavuuden analyysiin toiminnan ja tekemisen kuvailujen sijaan.
- Toiminnallisen tuloksellisuuden analyysiä on toteutettu pääasiassa linkittämällä ministeriöiden tuloksellisuusosion loppuun kunkin hallinnonalan ministeriön ja virastojen tilinpäätökset, mutta keskeiset tulokset voisi esittää tiivistetysti myös vuosikertomuksessa.
- Määrärahojen ja tavoitteiden väliseen parempaan kytkentään tulee myös edelleen kiinnittää huomiota.
- Riskien tarkastelu on sisällöltään vaihtelevaa ministeriöiden välillä.
- https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163061/VN_2021_31.pdf?sequence=1&isAllowed=y

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!

jaana.kuusisto@vm.fi